నాటిక

హంగామా

= శ్రీ చెన్నూ ఆంజనేయశాస్త్రి =

అంకితం

ఈ మధ్యనే షష్టిపూర్తి జరుపుకున్న 'హాస్యరస కవితా కల్పనా చక్రవర్తి' శ్రీ ఛమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారికి ప్రేమతో.

పాత్రలు

శంకరయ్య	:	సామాన్యగృహస్థు, పాతకాలపు మనిషి	60 వయస్సు
రామం	:	శంకరయ్య కుమారుడు, బి.ఎ. విద్యార్థి	24 ,,
చిట్టిబాబు	:	శంకరయ్య చిన్న కుమారుడు	12 ,,
సత్యం	:	శంకరయ్య అన్న కుమారుడు	35 ,,
కోతలు	:	శంకరయ్య నౌకరు	40 ,,
మస్తాన్	:	పోలీసు కానిస్టేబులు	40 ,,
నరసింహారావు	:	సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరు	45 ,,

(సమయం : సాయంత్రం 5 గంటలు — ప్రదేశం : శంకరయ్యగారి యిల్లు. తెర లేచేసరికి దంపుడుగోలలో రెండు కుర్చీలు, ఒక టేబిలు, దానిపై కొద్ది పుస్తకాలూ, ఒకబల్ల దానిపై ఒక జమఖానా పరచివుండాలి. సరస్వతీ పటం, దానిపై భాగవతం. మధ్య తీగెకు వెలిగించని లాంతరు వేళ్ళాడుతూ వుంటుంది. రెండుప్రక్కలగాని, ఒకప్రక్కగాని వాకిళ్ళు పుష్పగుచ్ఛాలు వీలును బట్టి అమర్చుకోవచ్చు. వెనుక గోడకు వెంకటేశ్వరస్వామి పటము తిగిలించి వుండాలి.)

శంకరయ్య : (కాళ్లు తుడుచు నువ్వూహూ — కుంటూ ప్రవేశించి, వెనుక వెంకటేశ్వర స్వామికి నమస్కరించి, బల్ల మీద బాసీపీట వేసుకు కూచుని) శుక్లాంబరధరం విష్ణుం.....(శ్లోకం చదువుతాడు ...) కూత ఊ వా వ (అంటుండగా నౌకరు కోతలు గబగబ లిస్తూ ప్రవేశం) ఏంరా ! ఆఁ ! ఇప్పటి పని యెంతవరకు వచ్చింది? అనుకున్న ప్రకారం అంతా వచ్చాయా, కూలీలు? పల్లపుగుడి పూర్తి అయిందా?

కోతలు : సాబీ- కాస్ అయిన్నోడోరా!...కోతలు నంచుంటే వగిసోట్లు లేవటమేనా? ....పని అయ్యేదాకా...లేవు కోటయ్యగారి శేలో పశేత్తారంట—

శం : సరేగాని, వాళ్లు యిక కూలి డబ్బుల కొచ్చిపడతారు గాబోలు— యీ పాడు వ్యవసాయం కారుగానీ- ఎక్కడిదబ్బు తగలడిపోతోందిరా...

కో : తగలట్ట మేందుండీ?-పాడు మాటలు - భూదేవికి పెట్టింది పూలకే పోయుండీ - పూరికే కుసోటమే గాని మీరా ఒక్కటీ సూడరు! - ఆ యెనాయ డిపార్టుమెంటోళ్ళు యిత్త నాలూ - యెరువులూ ఆటంబడి పుత్తకాలు యిత్తారంటగా?

శం : పుస్తకాలప్రకారం వ్యవసాయం, పంటాచేస్తే-ఆ పంటేవీ, వడేవీ తినడానికి - పుస్తకాల్లోవుండే బొమ్మలు తిప్ప మనం పటికిరామురా

కో : ఆఁ...మీరసుకూడా ఆ ముని సీబు పట్టిపీకట్టు తీసుకొని ఎనువుల అప్పాలోసం కాకితం పారే డీ. అదీ జేసిచూద్దాం.

శం : మాన్సీబుకు మాత్రం మరుపులు కావద్దూ - వడ్డీకి పెట్టేంపుగాదే ఎనువులూస్తాయా నీ బ్రమతగానీ.

కో : రా కే మండీ - మొన్న సూరయ్యగారి కుర్రబ్యాయ్ బావి తవ్వించాలేదు చావాలేదు సూడెం కాడ - గవరమెంటు కాల్లూచు - కొండేలూ కాజేసి - యింటో పెట్టుకున్నారు - అదే చ్చింతత్వాత గాదండీ యెంకటప్పయ్య భూమి తాకట్టు పెట్టుకొని పట్టుంజేశాడు.

శం : మహాపాపంరా - అబద్ధ మాడమంటావురా వెధవ కిక్కుష్టి కోసం - అశ్యాయార్జితం.

కో : కాకితం పెట్టేదాడండయ్యా! మొన్నటికి మొన్న మా వీరాయాయుడు, యెగసాయా ఉపయోగాక్కి యెరువైరూపాయలు ఢీపాజిట్ సామాను పంపాడో లేదో - యిత్తురూపాయలు యిత్తనాలు మంజూర్లైనయ్ - మానికి పాపలా ఎక్కువేసి మనూళ్ళో నేగా పూర్తిజేశాడు.

శం : నా ప్రాణంపోయినా అటువంటి పనులు చెయ్యనేమరా.

కో : మాబోట్లోళ్లకి డబ్బులాడక సత్తావుండాం కానీ అల్లప్పగ్గయ్యా-యీ పాటికి ఓ రైలు నా పేరుమీద-నడిపిచ్చేవోణ్ణి-పట్టంగా కూర్చుంటే పత్తులే కతే -

శం : (విసుగ్గా) మీరాడేళ్ళనుంచీ ప్రయత్నంరా-యే యాత్రైనా వాచ్చాడ్డా మంటే కానీ మిగిలి చస్తేగా -

కో : ఎల్లొచ్చులెడీ - ఏమంత బ్రాగ్గం-అబ్బాయిగోరు కరిచ్చకార్నా రుగా-గల్లింతా కొట్టకుండా సెగ్గారా-పెలకు రెండు పచ్చకాగితాలు మీ కాళ్ళముందు పడకయు -

శం : ఛా - అపశకునపు వెధవ - గల్లింతా యేమిటి-నీ బొంద...

కో : మూటవరకక్కన్నా దొరా - కోపం చెయ్యకండి. రామంగోరు సెగ్గకపోతే ఆ మాట్టసాయాన్ని నలిపిపారెయ్యనూ...

శం : ఏడిశావు - వెధవ కోతలూ పెట్టావా...లేదా...

చి : రోజూ వెయ్యేసి పున్నా నాన్నా..."స్వామీ నేకం జేసినా మా నాన్న నామీదకు రాకుండా కాపాడు" అని...

శం : (పక్కున నవ్వి) వెధవ ...మాటలు నేర్పావు.

చి : నాన్న ... నోముకాలంట్లో రాత్రి నోములు పట్టాం...

శం : పడితే -

చి : ఇంతేనమ్మ- కొంచెం లేచుట యింకా పెరుగుతూనే వున్నాట్టి -

శం : నువ్వేమంటావా? ఆ పంటి నిండా దుమ్మేమిటి?

చి : నోముపోళాడు. వాడన్నాడు కదా "ఒరేఒట్టే! మా యింట్లో దొంగలుపడితే చూడవా ... ఎత్త మందిచుట్టాలొచ్చారో? మాలక్ష్మయ్య వెళ్ళికానివాళ్ళుకూడా వచ్చారు-మీ యింట్లోకూడా పడితే మీ యింటికి వస్తారుకదూ" అన్నాడు.

శం : ఎంతమాట! ఎంతమాట! ఆరి వీడి కిడుపుపడ కా...

కు : ఆఁశేంగా చావ కొట్టా — వాడు దుమ్ము పోశాడు

శం : ఆఁ కొట్టావా? చీలుస్తా - పిచ్చిపనులు చేశావంటే.

చి : అదేమిటినాన్నా...కొంగలు పడితే మంచిదేనా?-ఆయితేఁరేలే...

శం : సరేగానీ దూడను కడవ కుండా వెళ్ళాడు - ఆ సన్నాసి వస్తు న్నాడేమో...వీధిలోకెళ్ళి చూడూ... (చిట్టిబాబు బ్రక్కకు పోతాడు)

శం : (స్వగతం) యీ రోజుల్లో ప్రతి కుర్రకుంకకు వాక్స్వాతంత్ర్యం మూడేళ్ళవాడి కొక్కాడా సమాధానం చెప్పలేకపోతే...నిన్నటికి నిన్న క్రయి వేటు మాస్టరుగారి రింట్లో పడకగదిలో నున్న తమలపాకులు కిటికీలోనుండా తీసి చప్పగా నవిలి పారసాచ్చారు యీ వెధవలు - మారోజుల్లో నోరు యెద్దంతవాళ్లం గురువుగారిభార్యతో పుట్టిటి కెళితే కప్పుతోసహా ఎత్తే వాళ్ళం - ఆఁలే మరుపరుతో అన్నీ మారాయిలెండి -

చి : (పరుగెత్తుకుంటూరచ్చి ఊపి లించుకుని) నాన్నా...నాన్నా...

శం : ఏరా...ఏంరా... (కంగా రుగా) ఏమిటి నాన్నా...

చి : వాడు మీనాలు...వాడు...

శం : ఏమిరా ...చెప్పరా ... యేమిటో? వాడెవడురా...

చి : వాడు...పో...పో...చెపితే తంతాడేనా.

శం : చెప్పు...వాడి నేమడతా పెదరాడే రారా అంటే యీకోతలు వచ్చాడేమో చూడూ ... అయ్యో ప్రారబ్ధం ... ఏమిటొచ్చి పడింది రా నా తండ్రీ ... ఎవరూ ... (అటూ యిటూ తిరుగుతాడు).

చి : పో...పో...పో...నాన్నా.

శం : ఓస్ యింతేనా ... భయం లేదు ... ఓకొండణాలు చూపిసే వాడే పోతాడులే...ఎక్కడున్నాడు?

చి : మన వీధిమలుపులోనుంచుని-

శం : నుంచోటమెందుకూ యేదో ఓ అరుగుచూచుకొని కూచునివావ-

చి : (తేరుకుని) ఏమ్మ. ఎవరబ్బా యివి...నీపేరూ...

శం : మన భోగట్టా ఎందుకురా. (గుండెపై చెయ్యివేసుకుని) ఎక్కడా జూడాలు అట్టంలేదు కాబోలు. మన కొంపదగ్గరచేరాడు. ఆఁ కొంపతీసి తీసి నా పేరు...

చి : నిన్నూ అడిగాడు.

శం : ఆఁ... ఆఁ.....అన్నయ్య పేరూనా?

చి : మీ అన్నయ్య పేరేమి? ఏం చేస్తాడు? ఎలావుంటాడు? (బ్రాలు యెలావుంటుంది? మీపాలు ఎలా వుంటాయి? పాడుగా? పొట్టా? ఏ కాలేజీలో చదివాడు? చదివేటప్పుడు యే హోటల్లో తినేవాడు?...

శం : అరి వీడికిడుపుడ కా! వాడు వచ్చేటప్పుడు నేను కూడా యీ పనివరా లడగలేదు - మధ్య వీడికెందు కురా...యింకా?

చి : "వూళ్ళో వున్నాడా? ఎప్పు డొస్తాడు?"

శం : ముందర వీధివాకిలి తలు పెయ్యి...ఏమిటో యిదంతాచిత్రంగా వుంది.

చి : నాన్నా...నా కుధ ఉం నాన్నా...నన్ను కాపలిం చు కుని పడుకో నువ్వెళ్లద్దు...

శం : (విసుగుగా) నన్ను వదలి పెంచుకోటానికి మాదాయాత్రీడీ?... అప్పయ్యపు వె. ధ. ...లు.

(మరల తలుపు చప్పుడు)

(శంకరయ్య నెమ్మదిగా వెళ్ళి తలుపుతీసి తిటాలున వచ్చి పుస్తకం పట్టుకు కూచుంటాడు)

కో : (ప్రవేశిస్తూ) అంత అల్పా వేళాంతేదోరా...తిలుపు తీయటానికి

శం : ఆలస్యమైందట దొరగారికి. మామూలుగా పిల్చి నట్టే వాడి వి యివాళ యీ పొద్దులేమిటి. నీపిండా ఆ దూ...కుండె. బగలకొట్టావు... మొద్దువెధవ...తలుపు తెరవరా....

కో : ఏద్దాంలేదోరా ... యింకా సరిగా పొద్దూకలేదూ...ఏంగో బయ బయంగా వున్నా రేం దోరా - యియ్యాల -

శం : ముందు తలుపు... (మూలు గుతూ)

కో : కేకుండగా నీకేం బయం - కోతలు చేతులోపడ్డాడా వోడైనా టాటా తెగిపోవాల్సిందె...

చి : ఏమిటి...తేతసారకాయలా?

కో : పూరుకో చిన్నదోరా ... తలుపు యేసేస్తాడు కూత్తి యేవకాలే పుందు పెద్దరోరా... (తలుపుతీసి కూచుంటాడు)

శం : యింత ఆలస్యంగా వచ్చా నేం ... యిప్పటిదాకా పనసాలు పూర్తకాలా...?

కో : సరపాలా! ఓతో దోరా! మా యీదదియాల ముక్కాడ కారట్టిందోరా... అంపా...ఏం చెప్పను దోరా ... అబ్బ మోకాలే డి ... రెండంటే రెండు మెరుగులు దాంతో అని మల్లా దాన్ని తుడు వందుకోయేసి చెప్పి- మూడ కాల్చగాలుద్దగా - పరు గెత్తుతావుంటే - నాయాలు యిప్పటి దాకా ఆపాడు దొరా ...

శం : ఎవ్రురా వాడు - వాడికేం పని కాటా తెగా -

కో : ములక్కాడల్లో అందేం రకి అబ్బ - భగవంతుడు మంచి వొం టోడు అనుపుండాలా - అంతే.

శం : ఏమిట్రా...నీ ములక్కాడలే నీకుగాని- యింకేలే- వాడెవడూ...

చి : నాన్నా...నువ్వూరా - నాకు భయం (ఇద్దరూ గడియపెసి వస్తారు.)

శం : ఓరే - చిట్టీ! అన్నయ్య యివాళ వస్తానన్నాడుకదూ! వాడ్ల గురించి యిప్పన్నీ యిందుకడిగాడా వాడు అని. అయినా వాడుమాత్రం నే చెప్పినట్టు వింటాడా - ఏడు స్తాడా? ఆ బ్రాపులు వద్దూ...ఆ పొంట్లు వద్దురా పీలుపెట్టకో - ఆ కత్తిమీసాలు తీసెయ్యరా అంటె వింటేగా - ఏకోకొంచెమీసాకి తెచ్చి పెట్టాడు - అన్నటికీ నేనున్నాగా అనుభవించేదుకు వాడికేం ...

(యింతలో వీధిలో కిలి "టక్ టక్" మని చప్పుళ్ళు)

శం : అనుకుంటూనే వచ్చాడుగా ...చిట్టీ .... (రహస్యంగా) పోలీసు వాడే; సందేహంలేదు (మరల చప్పుడు వినబడుతుంది.)

చి : నాన్నా...నా కుధ ఉం నాన్నా...నన్ను కాపలిం చు కుని పడుకో నువ్వెళ్లద్దు...

శం : (విసుగుగా) నన్ను వదలి పెంచుకోటానికి మాదాయాత్రీడీ?... అప్పయ్యపు వె. ధ. ...లు.

(మరల తలుపు చప్పుడు)

(శంకరయ్య నెమ్మదిగా వెళ్ళి తలుపుతీసి తిటాలున వచ్చి పుస్తకం పట్టుకు కూచుంటాడు)

కో : (ప్రవేశిస్తూ) అంత అల్పా వేళాంతేదోరా...తిలుపు తీయటానికి

శం : ఆలస్యమైందట దొరగారికి. మామూలుగా పిల్చి నట్టే వాడి వి యివాళ యీ పొద్దులేమిటి. నీపిండా ఆ దూ...కుండె. బగలకొట్టావు... మొద్దువెధవ...తలుపు తెరవరా....

కో : ఏద్దాంలేదోరా ... యింకా సరిగా పొద్దూకలేదూ...ఏంగో బయ బయంగా వున్నా రేం దోరా - యియ్యాల -

శం : ముందు తలుపు... (మూలు గుతూ)

కో : కేకుండగా నీకేం బయం - కోతలు చేతులోపడ్డాడా వోడైనా టాటా తెగిపోవాల్సిందె...

చి : ఏమిటి...తేతసారకాయలా?

కో : పూరుకో చిన్నదోరా ... తలుపు యేసేస్తాడు కూత్తి యేవకాలే పుందు పెద్దరోరా... (తలుపుతీసి కూచుంటాడు)

శం : యింత ఆలస్యంగా వచ్చా నేం ... యిప్పటిదాకా పనసాలు పూర్తకాలా...?

కో : సరపాలా! ఓతో దోరా! మా యీదదియాల ముక్కాడ కారట్టిందోరా... అంపా...ఏం చెప్పను దోరా ... అబ్బ మోకాలే డి ... రెండంటే రెండు మెరుగులు దాంతో అని మల్లా దాన్ని తుడు వందుకోయేసి చెప్పి- మూడ కాల్చగాలుద్దగా - పరు గెత్తుతావుంటే - నాయాలు యిప్పటి దాకా ఆపాడు దొరా ...

శం : ఎవ్రురా వాడు - వాడికేం పని కాటా తెగా -

కో : ములక్కాడల్లో అందేం రకి అబ్బ - భగవంతుడు మంచి వొం టోడు అనుపుండాలా - అంతే.

శం : ఏమిట్రా...నీ ములక్కాడలే నీకుగాని- యింకేలే- వాడెవడూ...

నాపేరేగీతం

నాపేరేగీతం
నవభావ పునీతం
యునహృదయ ప్రణీతం
జనతా హృదయాంతరాల
సమతా సౌరభము జిమ్ము
సదమల మైత్రీవిలసిత
మృదుల పారిజాతం
నాపేరేగీతం
నవయుగ సంగీతం
నవరస సముపేతం
సరనారీ హృదయమ్ముల
తరతరాలు పేరుకున్న
స్వార్థపు మాలిన్యాలను
స్పర్థల కాలుష్యాలను
కడిగివేయ నడిరేలిరి
జడిసాగిన వర్షాపాతం
నాపేరేగీతం!
మధితమనోనవనీతం
సుధాస్వాదు సమన్వితం!
తెలుకు బెలుకు విలువలతో
సిలిపిన పేకల మేడల
కులికే కుటిలాత్మకులకు
ఘనఝుఝూఘాతం
నాపేరేగీతం
ఉన్నత శిఖరాలనుండి
ఊర్ధ్వమైన ఊరికి పడే
మహాసింధు జలపాతం
నాపేరేగీతం
మానవాశ్రువరిపూతం
దురాహార సమేతం!
తోటినరుల కడుపుకొట్టి
కోటికి పడగెత్తు ఘనుల
కోటలపై ఫెళఫెళమను
ప్రజ్వల వజ్రాఘాతం
నాపేరేగీతం!
కాలే ఆకలి కడుపుల
కూలే ఆశల మేడల
కాళరాత్రి జడలు రేగి
గంతులు వేసే వేళల
దూర నీల గగనాంబుధి
పారమందు నిలిచి పిలుచు
తరుణాశయ ప్రభాతం
నాపేరేగీతం!

—అమరేంద్ర.

చి : రోజూ వెయ్యేసి పున్నా నాన్నా..."స్వామీ నేకం జేసినా మా నాన్న నామీదకు రాకుండా కాపాడు" అని...

శం : (పక్కున నవ్వి) వెధవ ...మాటలు నేర్పావు.

చి : నాన్న ... నోముకాలంట్లో రాత్రి నోములు పట్టాం...

శం : పడితే -

చి : ఇంతేనమ్మ- కొంచెం లేచుట యింకా పెరుగుతూనే వున్నాట్టి -

శం : నువ్వేమంటావా? ఆ పంటి నిండా దుమ్మేమిటి?

చి : నోముపోళాడు. వాడన్నాడు కదా "ఒరేఒట్టే! మా యింట్లో దొంగలుపడితే చూడవా ... ఎత్త మందిచుట్టాలొచ్చారో? మాలక్ష్మయ్య వెళ్ళికానివాళ్ళుకూడా వచ్చారు-మీ యింట్లోకూడా పడితే మీ యింటికి వస్తారుకదూ" అన్నాడు.

శం : ఎంతమాట! ఎంతమాట! ఆరి వీడి కిడుపుపడ కా...

కు : ఆఁశేంగా చావ కొట్టా — వాడు దుమ్ము పోశాడు

శం : ఆఁ కొట్టావా? చీలుస్తా - పిచ్చిపనులు చేశావంటే.

చి : అదేమిటినాన్నా...కొంగలు పడితే మంచిదేనా?-ఆయితేఁరేలే...

శం : సరేగానీ దూడను కడవ కుండా వెళ్ళాడు - ఆ సన్నాసి వస్తు న్నాడేమో...వీధిలోకెళ్ళి చూడూ... (చిట్టిబాబు బ్రక్కకు పోతాడు)

శం : (స్వగతం) యీ రోజుల్లో ప్రతి కుర్రకుంకకు వాక్స్వాతంత్ర్యం మూడేళ్ళవాడి కొక్కాడా సమాధానం చెప్పలేకపోతే...నిన్నటికి నిన్న క్రయి వేటు మాస్టరుగారి రింట్లో పడకగదిలో నున్న తమలపాకులు కిటికీలోనుండా తీసి చప్పగా నవిలి పారసాచ్చారు యీ వెధవలు - మారోజుల్లో నోరు యెద్దంతవాళ్లం గురువుగారిభార్యతో పుట్టిటి కెళితే కప్పుతోసహా ఎత్తే వాళ్ళం - ఆఁలే మరుపరుతో అన్నీ మారాయిలెండి -

చి : (పరుగెత్తుకుంటూరచ్చి ఊపి లించుకుని) నాన్నా...నాన్నా...

శం : ఏరా...ఏంరా... (కంగా రుగా) ఏమిటి నాన్నా...

చి : వాడు మీనాలు...వాడు...

శం : ఏమిరా ...చెప్పరా ... యేమిటో? వాడెవడురా...

చి : వాడు...పో...పో...చెపితే తంతాడేనా.

శం : చెప్పు...వాడి నేమడతా పెదరాడే రారా అంటే యీకోతలు వచ్చాడేమో చూడూ ... అయ్యో ప్రారబ్ధం ... ఏమిటొచ్చి పడింది రా నా తండ్రీ ... ఎవరూ ... (అటూ యిటూ తిరుగుతాడు).

చి : పో...పో...పో...నాన్నా.

శం : ఓస్ యింతేనా ... భయం లేదు ... ఓకొండణాలు చూపిసే వాడే పోతాడులే...ఎక్కడున్నాడు?

చి : మన వీధిమలుపులోనుంచుని-

శం : నుంచోటమెందుకూ యేదో ఓ అరుగుచూచుకొని కూచునివావ-

చి : (తేరుకుని) ఏమ్మ. ఎవరబ్బా యివి...నీపేరూ...

శం : మన భోగట్టా ఎందుకురా. (గుండెపై చెయ్యివేసుకుని) ఎక్కడా జూడాలు అట్టంలేదు కాబోలు. మన కొంపదగ్గరచేరాడు. ఆఁ కొంపతీసి తీసి నా పేరు...

చి : నిన్నూ అడిగాడు.

శం : ఆఁ... ఆఁ.....అన్నయ్య పేరూనా?

చి : మీ అన్నయ్య పేరేమి? ఏం చేస్తాడు? ఎలావుంటాడు? (బ్రాలు యెలావుంటుంది? మీపాలు ఎలా వుంటాయి? పాడుగా? పొట్టా? ఏ కాలేజీలో చదివాడు? చదివేటప్పుడు యే హోటల్లో తినేవాడు?...

శం : అరి వీడికిడుపుడ కా! వాడు వచ్చేటప్పుడు నేను కూడా యీ పనివరా లడగలేదు - మధ్య వీడికెందు కురా...యింకా?

చి : "వూళ్ళో వున్నాడా? ఎప్పు డొస్తాడు?"

శం : ముందర వీధివాకిలి తలు పెయ్యి...ఏమిటో యిదంతాచిత్రంగా వుంది.

చి : నాన్నా...నా కుధ ఉం నాన్నా...నన్ను కాపలిం చు కుని పడుకో నువ్వెళ్లద్దు...

శం : (విసుగుగా) నన్ను వదలి పెంచుకోటానికి మాదాయాత్రీడీ?... అప్పయ్యపు వె. ధ. ...లు.

(మరల తలుపు చప్పుడు)

(శంకరయ్య నెమ్మదిగా వెళ్ళి తలుపుతీసి తిటాలున వచ్చి పుస్తకం పట్టుకు కూచుంటాడు)

శం : (ప్రవేశిస్తూ) అంత అల్పా వేళాంతేదోరా...తిలుపు తీయటానికి

శం : ఆలస్యమైందట దొరగారికి. మామూలుగా పిల్చి నట్టే వాడి వి యివాళ యీ పొద్దులేమిటి. నీపిండా ఆ దూ...కుండె. బగలకొట్టావు... మొద్దువెధవ...తలుపు తెరవరా....

కో : ఏద్దాంలేదోరా ... యింకా సరిగా పొద్దూకలేదూ...ఏంగో బయ బయంగా వున్నా రేం దోరా - యియ్యాల -

శం : ముందు తలుపు... (మూలు గుతూ)

కో : కేకుండగా నీకేం బయం - కోతలు చేతులోపడ్డాడా వోడైనా టాటా తెగిపోవాల్సిందె...

చి : ఏమిటి...తేతసారకాయలా?

కో : పూరుకో చిన్నదోరా ... తలుపు యేసేస్తాడు కూత్తి యేవకాలే పుందు పెద్దరోరా... (తలుపుతీసి కూచుంటాడు)

శం : యింత ఆలస్యంగా వచ్చా నేం ... యిప్పటిదాకా పనసాలు పూర్తకాలా...?

కో : సరపాలా! ఓతో దోరా! మా యీదదియాల ముక్కాడ కారట్టిందోరా... అంపా...ఏం చెప్పను దోరా ... అబ్బ మోకాలే డి ... రెండంటే రెండు మెరుగులు దాంతో అని మల్లా దాన్ని తుడు వందుకోయేసి చెప్పి- మూడ కాల్చగాలుద్దగా - పరు గెత్తుతావుంటే - నాయాలు యిప్పటి దాకా ఆపాడు దొరా ...

శం : ఎవ్రురా వాడు - వాడికేం పని కాటా తెగా -

కో : ములక్కాడల్లో అందేం రకి అబ్బ - భగవంతుడు మంచి వొం టోడు అనుపుండాలా - అంతే.

శం : ఏమిట్రా...నీ ములక్కాడలే నీకుగాని- యింకేలే- వాడెవడూ...

కో : పోలీసోడు లెండి - మన కొంపకు.

శం : విన్ను అపియేంబేశాడు?

కో : వెంకట మర్యాదగానే బిలి వాడు- కూచున్నాక దబాయింపు మొదలెట్టేడు- నలిపేద్దామనుకున్నా- గూడ కాల్చనువుద్దా పూరుకున్నా-

శం : ఏమి ట్రా నిన్నడిగింకి? డబ్బా?

కో : డబ్బులెందుకు దొరా—మా వీధిని కాపుసారావోళ్ళరుంతా నెల మొదట్లోనే పారేస్తాంగా ఆళ్ళకి— పెద్దినస్పెట్టరు కాణ్ణుంచి కోతలంటే మాయిరలే...అడల మన మంటే—

శం : మహాగౌరవం— నీవుకూడ త్రాగుతావా ఏం?

కో : ఎప్పుడుబడితేతప్పుడేనా— చీత్—ఆళ్ళకు డబ్బు లిచ్చేటప్పుడు ఆల్లు మాము కిలిసే యేస్తాం—తమ దగ్గరే బొత్తిగా (చెంపలు కొట్టుకుం టాడు)

శం : అయితే నీకంతా పరిచయమే నన్నమాట—నిన్నేమి అడిగాడురా వాడు?

కో : "నీవేద పనిచేస్తవ్ — మీ దొరపేరేం—సంతానం యెంతమంది.

శం : ఆఁ. ఎక్కువ మందిని కన లేదే గవర్నమెంటు చెప్పినట్లు ఇద్దరి తోనే ఆగాగా—యింకా...

కో : పెద్దబ్బాయేంజేస్తాడు?

శం : (అందుకుని) చిన్నబ్బాయేం జేస్తాడు-వాడి పిరాదూదూ బీరా ఖాదూ-ఇంతేనా-? (చిట్టిబాబుని) ఒరేనీవు చదువు కోటానికి పో (వెళ్తాడు)

మొన్నంటం-బస్తీలో నంట-కాలేజీ కుర్రోళ్ళు రైలుజేశనోళ్లా కొట్టు కున్నారంట - కొందరిని జైలేశా రంట -

శ : ఎవ్వరురా యిది? కొంప కలం జేయుటా పెట్టకుంటూవచ్చాడు.

శం : ఏమిటండీ చిన్నాన్నదీ? 'అన్నది ఆవిడ.

'నువ్వన్నదే'

'నేనన్న దేమిటి?'

'అదే మనబ్బాయిచదువు పంతులు బ్రతుకుతెరువుకోసం వచ్చిందా ఏమిటని. ఆవిషయం నిజమే. మన బ్బాయి చదువులేకపోతే పంతులుగ బ్రతుకు తెరవులేదు' అన్నాడాయన తాపీగా.

'ఏమిటండీ మీరన్నది? మన బ్బాయి చదువుపంతులు బ్రతుకు తెరువుకోసం వచ్చిందా? ఏమిమిడ్డూర మండీ మీరు చెప్పేది?' అన్నది ఆగ్రహించిన ఆర్యాణి లక్ష్మి.

'అవును లక్ష్మి. నేను చెప్పింది విడ్డూరంకాదు. అక్షరాల నిజం ఎల్లా గంటే మనబ్బాయిలాంటి పిల్లలు పది మంది చదువుకుంటేకే, ఆ పంతులుకు ప్రభుత్వంవద్దనుండి గ్రాంటు రూపంలో జీతం ముడుతుంది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ నియమం ప్రకారం ఇది వరకు కంటే, ఇప్పుడు ఎక్కువమంది పిల్లలను బడికి తీసుకువచ్చి చదువు చెపితేకానీ ఆ పంతులుకు గ్రాంటురాదు. అంటే జీతంరాదు. ఇప్పుడు ఎంతలేదన్నా ఆ పంతులు కొత్తగావచ్చిన ప్రభుత్వ నియమాలనుబట్టి ఇరవై అయిదుమందికి తక్కువలేకుండా పిల్లలను బళ్లోకి హాజరుపరచాలి. అంతకు తగ్గితే, ఆ పంతులుకు ఉద్యోగం ఊడదు.

అదృష్టవశాత్తూ, దురదృష్టవశాత్తూ మన అబ్బాయి ఆ పంతులుకు ఇరవై అయిదో అబ్బాయి అట. మనవాడు. బడికి ఎప్పుడూ ఎగబెట్టుంటాడు గాబట్టి, పంతులుగారికి అది ప్రాణాం తకం. ఉద్యోగానికి తిలోదకాలు. అందుకే ఆయన మన అబ్బాయి బడికి రాకపోతే అన్నిసార్లు తిరుగుతున్నాడు. అంతేకాదు, ఆయనకు మన అబ్బాయి చదువుమీద ప్రత్యేక శ్రద్ధఏమీలేదు. మన అబ్బాయి బళ్లోకి వెళ్లి చదువు కుంటేనే, పంతులుకు బ్రతుకు తెరువు. అర్థమయిందా లక్ష్మి? ఈ విషయాలన్నీ, నిన్న ఆ పంతులు నాకు అరగంటసేపు చెప్పాడులే. అందుకు చెపుతున్నా అన్నాడు. ఆ గృహ యజమాని.

'ఇదేం కలికాలం? ఇంతి చోద్యం ఎక్కడా చూళ్ళేదు' అని ఆ గృహిణి ముక్కుమీద వేలుపేసుకుంది.

♦ ♦ ♦

'ఏమండోయ్ మీ అబ్బాయి బళ్లోకి రాలేదు. పంపించండి త్వరగా అన్నది. గొడుగు ఒకచేత్తో పట్టుకొని వచ్చిన పంతులమ్మ. పాపం ఆవిడకు చెమట బాగా పట్టినట్లుంది, చేతి గుడ్డతో అదేపనిగా మొహం తుడుచు కుంటున్నది.

'ఓహో పంతులమ్మగారా? వస్తున్నానండీ మా గుంటడున్నాడు చూశారూ వాడు పట్టి పెంకి వెధవ తల్లీ. వాడితో చచ్చేచావొచ్చింది. కానీ లేనిదే బడికి కదలనని మొండికెత్తి కూర్చుంటాడుగదా? ఎట్లా తల్లీ వాడితో చచ్చేది?' అన్నది ఆఅబ్బాయి తల్లి.

అయితే ఆ కానీ నే నిస్తానులెండి. అబ్బాయిని బడికి పంపించండి'అన్నది పంతులమ్మ ఇంట్లోకి అడుగు పెడుతూ.

'అమ్మా! ఇవ్వాళ అయితే నువ్వి స్తావు. రోజూ కావాలంటాడుగదా? రోజూ నువ్వెక్కడ ఇస్తావు? అంత కంటే మేమెక్కడ ఇస్తాము? మా సంపాదనే, వీడి కానులకు చాలకపోతే ఎట్లా చెప్పు' అన్నది వళ్ళో ఆ అబ్బాయి తల్లి.

పంతులమ్మగారు సంకటంలో పడింది. ఇప్పటికే పిల్లలు తక్కువ వున్నారు. అలెండెన్సు కావాలి.

"పోనీలేమ్మా నేనే రోజూ ఆ కానీ మీ అబ్బాయికి ఇస్తాను. అబ్బా యిని వటుకు బడికి పంపించు. ఇంద ఇవ్వాళటికానీ ఇదిగో. మాకు పిల్లలు కావాలమ్మా. అదీ చిక్కు' అన్నది ఆ పంతులమ్మగారు.

అబ్బాయి తల్లిమొహం పుచ్చ పుర్వాల్లే కనిపించింది.

♦ ♦ ♦

'ఏమండోయ్. మీ అమ్మాయేది? ఇంకా అమ్మాయికూడా వుండాలే. ఏరీ ఇద్దరూ బడికిరావటంలేదే? ఎందు చేత' పంతులుగారు పైపంచె సరిజేసు కుటూ అడిగాడు.

'మరేనండి ఈ పిల్లముండల్ని, బడికిపా చేసి ఎంత మొత్తుకున్నా వింటంలేదండీ పంతులుగారూ! ఏం జేసేరండీ?

'కొంచెం భయంపెట్టమ్మా తెలుగు లేది పిల్లలు మాటవినరుకదా? చదువు దగ్గర కరుకుగానే వుండాలమ్మా' అన్నాడు పంతులుగారు నీరసంతో.

అందుకు ఆపిల్లల తల్లి ఒక చిన్న నవ్వు నవ్వింది. అదికాదు డీ పంతులు గారూ? ఈపిల్లముండలకు చిరుతిళ్ళు అలవాటయ్యాయి అండీ. ఏరమ్మ తోనో, పంచదారగోలీయో, పిప్పర మెంటో వాళ్ళ బొందో ఏదో ఒకటి వుంటేకానీ, బడికి అడుగు పెట్టేట్టు లేరండీ తాపీలపంకలు బడికిపోవటాని కని చెప్పి, చిరుతిళ్ళు అలవాటుచేసి పెత్తికెక్కించుకుంటామా? చిరుతిళ్ళు చెడ్డ అలవాటు అని ఆయన కోప్పడ్డా రండీ. అదీ వచ్చి చిక్కండీ.

పంతులుగారు అయోమయంగా పిల్లల తల్లివంక చూచాడు.

'ఆఁ. పిల్లలు కాదూ? ఏదో ఒకటి అడుగుతుంటారా? దాన్ని కాదంటే ఎట్లా? మేకరోజూ మీ పిల్లలకు ఏ పిప్పరమెంట్లో, నిమ్మతొనలో, కొనుక్కు వచ్చి ఇస్తాలెండి. మేము పిల్లలను ఎట్లాగో అట్లా కూడగట్టు కోవాలండి. పంపించమ్మా పంపించు పిల్లలను' అన్నాడు పంతులుగారు.

♦ ♦ ♦

'ఏమిటి? పంతులమ్మగారా, పంతులుగారు కలిసి మా యింటికి ఇట్లా దయచేశారు.' అన్నది ఆ యింటి యజమానురాలు నవ్వుతూ.

'ఏమందమ్మా. మీ అబ్బాయి, అమ్మాయి బళ్ళోకి రాకపోతే కాస్త మెత్తుకుందామని వచ్చాను' అన్నది పంతులమ్మగారు ఒక చిన్న నవ్వు ఆవిడ మొహాన పారేస్తూ.

'ఆ ఏంచదువులు, చట్ట బండలు? వాకర్థంగాదు గానీ. ఉన్నవాళ్ళకు గానీ, ఏ చదువులైనా, లేనివాళ్ళకేం చదువులు చెప్పండీ? ఏం చదువులు, ఏంపాడో!' నిర్లిప్తంగా అన్నది యజమానురాలు.

'అదే టండీ అలాగంటాం. లేని వాళ్లు ఎంతమంది చదవటం లేదు? ఆ రోజులు మారిపోయినవండోయ్.' అన్నాడు పంతులుగారు లేని ఉత్సా హాన్ని కలిగించుకొంటూ.

'ఏం మారినయ్యో ఏమో? మంచు మా తాడు తెలుకుంది వీళ్ళ చదువుల తోటి. వీడికి ఇప్పటికే ఏ అయిదో ఆరో పలకలు కొనిచ్చా. మళ్ళీ నిన్న పలక కాస్త పగలకొట్టుకువచ్చాడు. ఇక దీనంగతి చూద్దామా అంటే. దీని జేతులకు కత్తులున్నాయేమో ఎన్ని పార్లన్నా దానికి వాచకం కొనవ్వండి. మరుసటి రోజుల్లో చించిపారేస్తుంది. మా సంపాదనం